Konferencja sejmowa pt.: „Tytoń i alkohol. Czy one rządzą nami, czy my rządzimy nimi?” – spostrzeżenia pokonferencyjne

W dniu 29 i 30 stycznia 2025 r. w Sejmie obyła się konferencja zorganizowana m.in. przez posłankę Wioletę Tomczak pt.: „Tytoń i alkohol. Czy one rządzą nami, czy my rządzimy nimi?”. W konferencji tej brali udział przedstawiciele nauki, polityki, służby zdrowia, organizacji pozarządowych, w tym Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, jak również przedstawiciele podmiotów z branży alkoholowej.

W trakcie Konferencji zwrócono przede wszystkim uwagę na to, że wzrost spożycia alkoholu w polskim społeczeństwie oraz rosnąca jego dostępność stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego i moralnego, a przede wszystkim dla młodzieży.

Szukając działań zaradczych, podkreślono po pierwsze, że należy przełamać stereotypy, jakoby alkohol był zwykłym produktem, który spożywa się swobodnie niemal w każdych okolicznościach i w każdym celu, zarówno w ramach spędzenia wolnego czasu, zabawy czy jako środek mający niwelować lęki lub chociażby szarzyznę dnia codziennego. Zauważono, że alkohol – podobnie jak inne substancje psychoaktywne – jest szczególnie niebezpieczny dla ludzi młodych, którzy od najmłodszych lat uczą się *de facto* od otoczenia „oswajać” z obecnością alkoholu. Jeden z obecnych na konferencji lekarzy – ordynator szpitala, przedstawił bardzo niepokojącą tendencję dotyczącą wieku osób intoksykowanych z powodu spożycia alkoholu – okazało się, że wiek ten zmniejsza się drastycznie, a pacjentami są coraz częściej dzieci w wieku dwunastu, a nawet jedenastu lat.

Po drugie, przedstawiciele organizacji pozarządowych zwrócili uwagę na konieczność wzmacniania profilaktyki i prewencji wśród młodzieży. Według nich, oprócz wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych ograniczających dostępność alkoholu, regulujących zasady jego promocji i reklamy oraz wprowadzających efektywne sankcje za naruszenie prawa w tym zakresie, powinno się podjąć działania mające na celu odpowiednie i umiejętne dotarcie do młodzieży, przekonanie ich o nieatrakcyjności alkoholu i innych używek, jak również poinformowanie młodzieży o konsekwencjach związanych tak ze spożywaniem jak i uzależnieniem od substancji psychoaktywnych.

Podczas konferencji podkreślono, że wiele inicjatyw organizacji pozarządowych kierowanych do przedstawicieli organów ustawodawczych i wykonawczych spotyka się – kolokwialnie rzecz ujmując – „ze ścianą” lub z obietnicami i zapewnieniami współpracy, za którymi często nie idą żadne konkretne działania. Wśród zgromadzonych pojawiły się wręcz jawnie kierowane zarzuty wobec Ministerstwa Zdrowia czy też polityków rożnych opcji dotyczące tego, że pomimo nadmiaru legislacji w omawianym zakresie, istnieją wciąż liczne luki w prawie sprzyjające *de facto* lobby producentów alkoholu, a działania władzy publicznej są

często nieadekwatne do zaistniałego problemu, spóźnione lub nieprzynoszące realnych efektów.

Jako Polskie Towarzystwo Psychologiczne zaprezentowaliśmy z kolei stanowisko, że powinno się podjąć i zintensyfikować wspólne działania w celu rozwiązania zaistniałego problemu, skoro pojedyncze inicjatywy nie osiągają pozytywnych rezultatów mając zbyt małą siłę przebicia. Wskazaliśmy, że pojedyncze działania organizacji pozarządowych, niezależnie od przyświecających im szczytnych celów, rozbijają się w pierwszym rzędzie o konieczność pozyskiwania środków na planowane działania; powyższe powoduje nierzadko, z uwagi na trudności w pozyskaniu finansowania, że wiele zasługujących na uwagę inicjatyw nie jest możliwe do zrealizowania. Z kolei dysponenci środków publicznych często nie potrafią w sposób właściwy zidentyfikować nie tylko problemów, ale i sposobów ich rozwiązania.

Ponadto wskazaliśmy, że próbując dotrzeć do osób zmagających się z uzależnieniem, a szczególnie do młodzieży, powinniśmy posługiwać się językiem zrozumiałym dla tych grup, a nie językiem naukowym, hermetycznym, a przez to niejasnym dla osób, którym zamierza się pomóc. Wyraziliśmy przekonanie, że znajdując z młodzieżą wspólny język, będziemy mogli właściwie zidentyfikować problemy trapiące młodych ludzi, a przez to będziemy w stanie podjąć rzeczywiste działania, które pomogą im zrozumieć zagrożenia związane z używkami i uniknąć ryzyka uzależnienia. Rozwiązanie poruszanych na konferencji zagadnień wymaga bowiem nie prezentowania kolejnych szczytnych celów czy haseł, ale pełne zrozumienie potrzeb i problemów tych, którym próbuje się pomóc.

Przedstawiony przez nas pomysł wspólnego działania w miejsce pojedynczych inicjatyw, jak i podkreślenia znaczenia właściwego sposobu komunikowania się z młodzieżą, spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem wśród zgromadzonych na sali, w tym wśród organizatorów konferencji. Podjęliśmy rozmowy oraz otrzymaliśmy deklarację współpracy z różnych środowisk, w tym przedstawicielki Rzecznika Praw Dziecka, posłanki Wiolety Tomczak, organizacji pozarządowych, takich jak: Krajowe Centrum Przeciwdziałania Narkomanii, Fundacji Pozytywni, przedstawicieli zawodów medycznych.